

Türkmenistan’da Bir Yağmur İyesi “Burkut Ata”

Ahmet Gökçimen*

Özet: Türk dünyasında çeşitli yağmur iyeleri vardır. Bunlardan biri de Burkut Ata’dır. Olan Burkut Ata, Türkmen halk inanışlarına göre yağmurun ruhudur. O, farklı isim ve sıfatları ile Türkmen, Tatar, Başkurt, Özbek başta olmak üzere Türk dünyası halklarının büyük bir kısmının yağmurla ilgili ortak kültür ögesidir. Elindeki tokmağı ile bulutları döverecek, istediği yere yağmur yağdıran kutsal bir varlıktır. Türkmenler onun peygamber olduğuna da inanırlar. Yağmura ihtiyaç duyulduğu zaman Türkmenler, Burkut Ata’ya adakta bulunur, kurban keserler ve ondan yağmur isterler. Çoğunluğu çöl olan Türkmenistan’da Burkut Ata yağmur yağdırarak sebebiyle halka sağladığı büyük yararlardan ötürü bir bereket ve bolluk sembolü gibi görülür.

Bu incelemede önce Burkut Ata’nın Türk dünyasındaki yeri hakkında kısaca bilgi verilmektedir. Ardından da Türkmenistan’daki Burkut Ata’nın, kökeni, kim olduğu ve bu coğrafyadaki yağmur yağdırmada üstlendiği görev anlatılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Burkut Ata, Türkmenistan, Yağmur İyesi.

Giriş

Türk dünyasında yağmur yağdırmayla alakalı kimi benzer, kimi farklı çeşitli inanışlar, uygulamalar, iyeler ve araçlar mevcuttur. Yağmur yağdırmada çömçe *gelin* ve *yada taşı* ortak aracı; Burkut Ata ise ortak iye olarak kabul edilir.

Burkut Ata hakkında Türkmen, Tatar, Başkurt, Özbek ve Kazak Türkleri başta olmak üzere birçok Türk boyu arasında bazıları ortak bazıları farklı değişik inanışlar vardır. Kimileri onu eski Türk inançlarının etkisi ile tanı kabul ederken kimileri de kutsal bir kişi olarak algılar. Burkut Ata’nın en bilinen vasıfları yağmur yağdırması, şimşek çaktırması, kamçısı ile bulutları önüne katıp sürmesidir. Bu özellikleri Türkmen ve Tatarlar arasında yaygındır ve birbirine çok benzer.

* Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fak. Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edb. Bölümü / ERZURUM
ahmetgokcimen@yahoo.com

Burada öncelikle diğer Türk halkları arasında bilinen Burkut Ata hakkında kısaca bilgi verilecektir. Daha sonra da Türkmenlerdeki Burkut Ata ile ilgili efsanelerin en bilinenlerinden hareketle Burkut Ata'nın kim olduğu, hangi özellikleri taşıdığı meselesi üzerinde durulacak ve onun menşesine ait muhtemel unsurlar incelenecektir.

Tatarlar, Burkut Ata'ya *Börket Ata*, *Börket Divana ve Yangır Eyesi* adını verirler. Onlar arasındaki inanışa göre Börket Baba gök katında yaşar. Kamçısını şakırdata şakırdata bulutları önüne katıp sürer ve istediği yere yağmur yağdırır (Gılmanov 1996: 88). Başkurtlarda da aynı inanışlar vardır. Onlar Börket Baba'dan şu şekilde yağmur isterler: "Börket Börket kil kil. Yangır alıp kil kil." (Börket Börket gel gel. Yağmur alıp gel gel.) (Gılmanov 1996: 90).

Özbeklerde "Mama Kuldurak" adı ile anılan kadın bir yağmur iyisi olmakla birlikte "Divana Burh (Burkut Ata)" adlı ile şimşeğe hükmeden ayrı bir kişi mevcuttur (Bayat 2007: 155, Gılmanov 1996: 91). Kazaklarda Burkut Ata, "Divana Burh" adı ile bilinirken, Kazakistan'da yaşayan Tatarlar arasında "Börketke Kan" diye anılır. Kazaklarda yağmur ile şimşek iyeleri farklı kabul edilir. Onlarda yağmurla görevli kişiler Makul ve Makkay'dır. "Burkut'un yağmur yağdırmak işlevini Makul'un ya da Makkay'ın yerine getirdiğine inanırlar" (Bayat 2007: 155). Yağmur sağlama fonksiyonu olmasa da Kazaklarda Divana Burku, önemli bir atadır ve kendisinden medet umulan bir velidir. Kazak bahşılarının yardım dilediği veliler arasında ondan da söz edilir: "Hanlar içinde Abılay, halk içinde Kazıbek, yalın ayak aziz Divana Burku." (Radloff 1994: 79). Kazak ve Özbeklerde yağmur ve şimşek iyeliği farklı görevler olarak görülmüş ve birbirinden ayrılmıştır. Ayrıca bu iki Türk halkı için Burkut Ata'nın yaşam ve ölüm iyeliği görevleri de vardır. Hatta onun şahsında yağmur, yaşam ve ölüm görevleri birbirine karışmıştır. Bir nevi yağmurun hayat sağlama ve şimşeğin ölüm getirmesi fonksiyonları birlikte icra edilmiştir. Ama Tatar ve Türkmenlerde yağmur ve şimşek gibi iki görevi de Burkut Ata yerine getirirken, hayat ve ölüm iyeliği yoktur.

Türkmenlerde Burkut Ata

Burkut ya da Bürgüt, Orta Asya Türk Lehçelerinde olduğu üzere Türkmencede de "kartal" anlamına gelir (*Türkmen Dilinin Sözlüğü* 1962: 117). Türkmenler Burkut Ata'ya "Burkut Baba, Burkut Divana" gibi adlar vermiştir. Bazı Türkmenler onu bir peygamber olarak da kabul eder. Türkmenlerde Burkut Ata, gökyüzünde yaşayan, ara sıra yeryüzüne inen, elindeki tokmağı ile bulutları dövüp, istediği tarafa süren, yağmur yağdıran biridir (Deryayev 1987: 7).

Türkmenler arasında birçok Burkut Ata efsanesi anlatılır. Bunların bazılarını Vladimir N. Basilov¹ derlemiştir. Basilov'un derlediği ve Türkmenler arasında bilinen iki efsaneden birinde bir gün Burkut Ata'dan bir çoban yağmur diler. O da yağmuru yağdırır. Başka bir çoban ise aşırı yağmurdan şikâyet eder ve yağmuru durdurmasını ister. Bunun üzerine Burkut Ata insanların dileklerine göre değil, kendi isteği ile yağmur yağdırmaya karar verir. İkinci efsanede ise bir tacir, Musa Peygamberden tanrının yanına gidince kendisi için varis olacak bir çocuk talep etmesini söyler. Musa Peygamber, isteği yerine getirir ama tacirin kaderinde çocuksuzluk olduğu için talep reddedilir. Tacir başka bir gün aynı dileği tanrıyı ziyarete giden Burkut Ata'dan ister. Musa Peygamber'in dileğini yerine getiremediğini de belirtir. Burkut Ata, tanrıdan tacir için yedi çocuk diler ve dileği kabul edilir. Yıllar sonra tacirin evinin önünden geçen Musa Peygamber çocukları görür. Musa Peygamber, bu durumu tanrıya sorar. Tanrı da "Sen tek çocuk istedin, ben vermedim. Ama Burkut Divane gelip ihlâsla yedi çocuk diledi, ben de dileğini yerine getirdim." cevabını verir. (Söyegov 2007: 30-31).

Türkmenler, Burkut Ata'nın menşei ile ilgili şöyle bir inanışa sahiptir. Çok kurak bir mevsimde Burkut Ata, tanrıdan yağmur ister. Tanrı ona yağmur karşılığında ne adayacağını sorar. O da kırk gün "Kırk gece tek ayağımın üzerinde duracağım." der. Bunun üzerine tanrı onun dileğini kabul eder ve yağmur yağdırır. Bu vakadan sonra Türkmenler Burkut Ata'yı yağmur iyesi olarak kabul eder.

Yağmur yağdırma ve çocuk talebinde yardım istenen Burkut Ata'nın Türkmenler arasında bilinen bir efsanesi de cehennemle ilgilidir. Burkut Ata, şefkatinden ötürü tanrıdan cehennemi ortadan kaldırmasını diler. Ama tanrı bu dileği kabul etmez. Efsanenin diğer bir varyantında ise Burkut'un dileği, cehennemin bir kısmının ortadan kaldırılmasına sebep olur (Bayat 2007: 94).

Efsanelerden anlaşılacağı üzere Burkut Ata, Türkmenlerin değer verdiği kutsal kişilerdendir. Onun şahsında, yağmur sağlama özelliği başta olmak üzere hep şefkat, merhamet ve bereket toplanmıştır. Ayrıca bolluk bereketi sembolize etmesinden ötürü herhangi bir şeyin kıtlığı ya da yokluğu meydana gelince Burkut Ata'dan isterler. Örneğin çocuğu olmayan kadınlar ondan çocuk isterler. Bu dua neticesinde onun tanrıya yalvararak çocuksuz annenin dileğini gerçekleştireceğine inanırlar. Bunu Musa Peygamberle Burkut Ata efsanesindeki yedi çocuk dileği örneğinde görebiliriz. Diğer bir inanışta ise bir ailenin bir çocuğu olup da öleceğini düşünüyorlarsa, bu durumda onun yaşaması için Burkut Ata'ya dua ederler. Ondan çocuğu yaşatmasını dilerler.

Türkmenler bu üstün meziyetlerinden ötürü Burkut Ata'ya büyük bir kutsiyet atfederler.

Yağmur yağmayıp kuraklık baş gösterince Türkmenler toplanıp Burkut Ata'ya "Hudayolu"² denilen bir şölen tertip eder ve adakta bulunurlar. Burkut Ata'dan yağmur yağdırmasını beklerler. Bunun için şölende kurban keserler. Burkut Ata'ya adanan en makbul kurban oğlaktır. Oğlak kesildikten sonra eti kadınlara, erkeklere, çocuklara ve fakirlere ikram edilir. İkrarla birlikte dua edilerek Burkut Ata'dan tanrıya aracı olması ve yağmur yağdırması dilenir. En yaygın yağmur duası şöyledir:

"Senin dek kadirde dilek diliyorum.

Rahim eyleyip yağmur yağdır sultanım.

Garibim, kimsesizim sana yalvarıyorum.

Rahim eyleyip yağmur yağdır sultanım." (Tatlılıoğlu 2000: 165)

Folklorcu ve yazar Ata Govşudov, yağmurla ilgili yukarıda anlatılan uygulamalara Köpet Dağın Eteğinde adlı romanında yer verir: "Bundan birkaç gün önce Küle Girik'in grubundan üç dört kişi "iyi niyet" diye Burkut Ata'nın yoluna oğlak kesip Hudayolu düzenlediler." (Govşudov 1956: 280). Romanda verilen misalde Burkut Ata'ya en çok kesilen kurban oğlaktan ve Hudayolu tertibinden bahsedilir. Böylece Burkut Ata'dan yağmur talep edilir. Türkmenler, bu uygulamaları bazen kendi obalarında bazen de özellikle yakın olanlar Burkut Ata'nın makamının yanında yapar.

Burkut Ata bünyesinde İslamiyet öncesi Türklere ait unsurları barındırır. Onun kim olduğunu açıklamada eski Türk inançları ile ilişkisini incelemek çeşitli ipuçları sağlayacaktır. Zira kartal, gökyüzü, yağmur kavramları Burkut Ata'nın şahsında birleşmiştir. Burkut Ata'da olduğu üzere aynı ortak kavramlar Türklerin inanışlarında kartal için geçerlidir. Türk mitolojisinde kartal kutsal hayvanlardandır. O, gökyüzüyle ilgili olaylarından sorumlu bir varlık olarak kabul edilir. Özellikle çift başlı kartal bunun en açık simgesidir. Çift başlı kartal hakkında Yakut Türklerinde şöyle bir inanış vardır: "Yakutlara göre göğün en üst katında ve göğün yere açılan kapısında, yeri göğü bağlayan Dünya Ağacı'nın tepesinde, çift başlı bir kartal otururdu. Göklerin korunması bu kartalın vazifesi idi" (Ögel 1995: 289). Kartal, aynı zamanda eski Türklere kuşların hakanıdır ve büyük bir öneme sahiptir. Bu fonksiyonundan ötürü kağanlık sembolü olarak da kullanılmıştır. "Eski Türklere totem olan kartal, kuşların da hakanı idi. Kartal mevsimleri değiştirir. Kanatlarını bir çırparsa buzlar erir, iki çırparsa ilkbahar gelir. Yakutlardan bir takımı analarının kartaldan geldiğine inanırlar" (Uraz 1994: 155). Türk mitlerinde gökyüzü olaylarından sorumlu olan kartalın yağ-

mur, yıldırım ve şimşekle de bağlantısı vardır. Altay Türklerinde adı verilirse de yıldırım ve şimşekle ilgili bir kuştan bahsedilir. "Göğün on ikinci katında oturan bu kuş kutsal bir varlıktı. Birçok şey gibi yıldırım ve şimşekleri de meydana getiren yine bu kuştur" (Ögel 1995: 291).

Burkut Ata'ya adını veren kartal, Şamanizmde önemli hayvanlardan biridir. Onun Şamanizm'deki yeri ve özellikleri, Burkut Ata'nın şahsı ve görevleri ile yakından ilişkilidir. Kartalın tüyü ve pençesi, şaman giysisinde, resmi ise davulunda yer alır. Şaman, kartalın kutsallığını bu objelerle üzerinde taşır (Anohim 2006: 51-52). Üstelik bazı şaman davullarına kartal resmedilir ve onun ruhundan yardım istenir. Altaylardaki şaman inancına göre kartal (karakuş) Tanrı Ülgen'in oğullarındandır. Abakan ve Altay Türklerindeki bir inanışa göre şaman tanrıya yükselirken, Ülgen'in oğullarını çağırıp ruhlarını davula aldıktan sonra sema kuşu Merküt'e seslenir. Merküt, Bahaeddin Ögel'in de belirttiği üzere "burkut, bürgüt" anlamına gelen kartal sözünün bozulmuş bir şeklidir ve kendilerinin yıldırım tanrısından türediğine inanan bir Türk boyunun adıdır (Ögel 1995: 288). Şaman, Merküt'e şöyle hitap eder: "Geniş kanatları muhteşem hareketli. Sol kanadı ayı örter. Sağ kanadı güneşi örter" (Radloff 1994: 38). Böylece görkemli gök kuşu Merküt'ün desteği ile bir sonraki aşamada yağmur ve şimşek ilahlarına gider.

Burkut Ata'nın kimliğini tam anlamıyla izah için başvurulması gereken önemli bir dayanak da eski Türk inançlarından Atalar Kültü'dür. Zira atalar, bir Türk boyu olan Türkmenlerde mühim bir yere sahiptir. Atalara büyük saygı gösterilir ve bu kültürün devamı olarak toplumda yaşlılara büyük değer verilir. "Eski Türklerde menşe ile ilgili önemli bir mitolojik kategori Atalar Kültü'dür. Türkler kendilerine ata bildikleri şahıslar için büyük mezarlar yapmış veya temsili mağaraları ecdatlarının mezar yerleri olarak değerlendirmişlerdir" (Bayat 2007: 187). Korkut Ata ardından Burkut Ata, Astane Baba, Mane Baba, Ersari Baba gibi kişiler Türkmen atalarından en bilinenleridir. Türkmenler ataları için mezarlar ve makamlar inşa etmişlerdir. Bilhassa Çarşamba günleri onların kabirlerini ziyaret ederler (Tatlılıoğlu 2002: 42-48). Bir Türkmen atası olarak Burkut Ata'nın da makamı mevcuttur. Onun makamı Aşgabat'ın doğusundadır (Özkan 1995: 473). Yağmur ve bereket talebi ile onun makamı ziyaret edilir. Ona büyük bir saygı gösterilir (Söyegov 2007: 31). Üstelik Burkut Ata'ya oğlak kurban edilir. Onun kutsiyeti yüceltilir. Atalar Kültü'ndeki en önemli ritüellerden biri de saçdır. Burkut Ata'ya kurban kesilmesinin arkasından söz konusu kültten gelen saç inanışı gizlidir. Dolay-

sıyla ile Atalar Kültü inanişinin etkisiyle Burkut'u bir cet olarak kabul etmenin yanında, saçı yaparak hediyeler sunup ruhunu sevindirmeye çalışırlar.

Eski Türk inanişlarından kaynaklanan örneklere göre kartal gökyüzünde bir ruh ve kutsal bir varlıktır. Bu hususlarının büyük bir kısmı kutsiyet bünyesinde Burkut Ata'da görölmektedir. Zira o, Türkmen inanişinde tanrı ile görüşen, gökyüzünde yaşayan ve insanlara yardım eden biridir. Bu vasıflar Şamanizm'de Şamana yardım eden kartalın özelliklerinin aynıdır. Bütün bu özel vasıflar eski Türk inanişları ile birleşerek Burkut Ata'nın şahsında toplanmış ve onun metamorfozik bir kişi haline gelmesini sağlamıştır. Dolayısıyla Burkut Ata'yı Türkmenlerin efsanede belirttiğı üzere, kırk günlük tek ayak adağından sonra yağmur iyesi olmuş biri diye değerlendirmek eksik kalır. Bunun yanısıra geçmişı daha eskilere ve derinlere uzanan biri olarak bakmak daha doğru olur.

Sonuç

Yağmur damlasına altın damlası diye ad veren Türkmenler, ona rahmet gözü ile bakar. Pınarların başına kayın dikip bu tür yerleri kutsal bellerler. Ülkenin büyük bir çoğunluğu çöl olduğı için su ve onunla alakalı olarak yağmur çok önem kazanmıştır. Dolayısıyla su kültüne ilişkin öğeler de hep diri kalmıştır. Bunlardan biri de yukarıda incelediğimiz Burkut Ata'dır. Yağmur iyesi Burkut Ata, Türkmenlerin büyük şahsiyetlerinden ve kutsal addettikleri kişilerdendir. Onun yağmur yağdırmadaki büyük fonksiyonu büyük çöllerden oluşan ülkede daha da önem kazanmıştır. Türkmenlerde Burkut Ata, hem yağmurun hem de şimşegin iyesidir. Komşu Türklere olduğı gibi karışık bir şahsiyet değildir. Hayat ve ölüm hamiliğı görevleri yoktur. Yağmur yağdırma dışında onunla ilgili diğeri bir inaniş da bereket timsali olmasından ötürü çocuğı olamayanlara evlat vermedir. Dolayısıyla yağmurdan başlayarak, kıtlık çekilen birçok meselede Burkut Ata, adak sunulacak biri olmuştur. Onun menşesine ait bazı görüşler sunulsa da kesin deliller yoktur. Ama Burkut Ata'nın bünyesinde, animistik dönemden tek tanrılı dine geçişte, bir ruhun dönüşümü söz konusu olabilir. Üstelik bu dönüşüm sayesinde eski varlık ya da ruh yeni dinin motifleriyle bezenebilir. Böylece eski unsur, mevcut tek tanrılı inaniş ile çelişmeden varlığını sürdürebilir. Burkut Ata'ya bu nazariye ile bakılınca bir veli ya da peygamber gibi kutsal insan tipi ortaya çıkar. Önceleri bir iye diye kabul edilen Burkut Ata, sonraları tek tanrılı inancın motifleri ile kutsal kişiye dönüşmüş denilebilir. Buryatlardan yola çıkarak bir görüş öneren Fuzuli Bayat'a göre Burkut Ata, şaman ruhlarından biridir ya da ilk şamandır. Eldeki mevcut bilgilerin yetersiz olması sebebiyle onun ortaya çıkışı-

nı salt yaşanmış bir Türkmen efsanesine ya da kişisine bağlamak tam anlamıyla doğru olmaz. Zira Burkut Ata sadece Türkmenlerin değil Tatar, Özbek ve Kazak başta olmak üzere birçok Türk halkının müşterek değeridir. Türkmenler arasındaki ehemmiyetinin yanısıra Türk dünyasındaki ortak ve farklı özellikleri ile araştırılmaya değer bir iyledir. Burkut Ata'yla ilgili daha uzun ve derin çalışmalara ihtiyaç vardır. Türkmenlerdeki Burkut Ata'yı inceleme ve tanıtmaya niteliğindeki bu inceleme, diğer Türk halklarındaki Burkut Ata'yla alakalı inanışlar ve uygulamalara katkıda bulunabilir. Burkut Ata'nın kim olduğu, onunla ilgili inanışlar ve ona yüklenen özelliklerin tetkikine yönelik yapılacak mukayeseli çalışmalara veriler sağlayabilir.

Açıklamalar

1. Vladimir N. Basilov, Türkmenler arasına İslamiyet öncesi inanışları araştırmış ve elde ettiği verileri 1967'de Moskova'da bir doktora tezi olarak sunmuştur. (V. N. Basilov, *Perejitki Doislamski Verovaniy v Musulmanskom Kul'te Suyatih Na Materiale Turkmenii (Müslüman Veli Kültünde İslam Öncesi İnanç Kalıntıları, Türkmenistan'daki Materyaller Üzerine)*, Moskova 1967, Basılmamış doktora tezi) Basilov, aynı konuyla ilgili 1975'te Aşgabat'ta Türkmençe bir kitap neşretmiştir. Bu iki eserinde o, Burkut Ata'yla alakalı bazı efsaneleri değerlendirmiştir.

2. Hudayolu: Türkmenlerin yağış niyet yani "iyi niyet diye adlandırdıkları durumlarda, örneğin bir yola çıkarken, bir işe başlarken, bir işe müracaat ederken, işte terfi edince, çocuk dünyaya gelince, çok önemli mutlu bir haber alınca ya da herhangi bir isteğin gerçekleşmesi için vb. tertip edilen yemek şölenidir. Bu yemekte, gelenlerin, şöleni tertip edene niyetinin iyi sonuçlanması için hayır dua etmesi amaçtır.

Kaynaklar

- Anohin, Andrey Viktoroviç (2006). *Altay Şamanlığına Ait Materyaller*. Çev. Z. Karadavut ve J. Meyermanova. Konya: Kömen Yay.
- Bayat, Fuzuli (2007). *Türk Mitolojik Sistemi. Cilt I, II*. İstanbul: Ötüken Yay.
- Deryayev, Hıdır (1987). *Eserler Yığındısı 6 "Harasat"*. Aşgabat: Türkmenistan Yay.
- Gilmanov, Galimcan (1996). *Tatar Mifları*. Kazan: Tataristan Kitap Yay.
- Govşudov, Ata (1956). *Saylanan Eserler III "Köpet Dağın Eteğinde"*. Aşgabat: Türkmen Devlet Yay.

- Ögel, Bahaeddin (1995). *Türk Mitolojisi (Kaynaklar ve Açıklamalar ile Destanlar)*. Cilt II. Ankara: TTK Yay.
- Özkan, İsa (1995). “Türkmenistan’daki Adak Yerleri ve Bu Yerlerle İlgili İnançlar”. *İpek Yolu Uluslararası Halk Edebiyatı Sempozyum Bildirileri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay. 465-475.
- Radloff, Wilhelm (1994). *Sibiryadan 3*. Çev. A. Temir. Ankara: MEB Yay.
- Söyegov, Muratgeldi (2007). “Türkmen Mitolojisi’nin Kahramanlarından Burkut Ata Üzerine İki Mitos Hikâyesi ve Kaynağı”. *Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi* 252 (Aralık): 30-31.
- Tatlıloğlu, Durmuş (2002). *Türkmenistan’da Dini ve Tarihi Ziyaret Yerleri*. Sivas: Dilek Matbaası.
- _____ (2002). “Türkmen İrımları (Halk İnaçları)”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4 (1): 151-167.
- Türkmen Dilinin Sözlüğü* (1962). Aşgabat: TSSR İlımlar Yay.
- Uraz, Murat (1994). *Türk Mitolojisi*. İstanbul: Düşünen Adam Yay.

A Rain-Provider in Turkmenistan: Burkut Ata

Ahmet Gökçimen*

Abstract: There are various rain-providers in the Turkish world. One of such persons is Burkut Ata. He is a common cultural figure of rain among most peoples of the Turkish world, primarily of the Turkmen, the Tatar, The Baskurt and the Uzbek, with his different names and features. Burkut Ata is the spirit of rain according to the Turkmen folk belief. He is a sacred man who makes rain fall wherever he wishes by beating the clouds with his bat. The Turkmens also believe he is a prophet. When they need rain, The Turkmens make a vow to Burkut Ata, sacrifice an animal and expect rain from him. In Turkmenistan, which is largely a desert, Burkut Ata is regarded as a symbol of abundance and fertility because of the benefits he provides for people with his rain.

This study, gives firstly some brief information about the place of Burkut Ata in the Turkish World. Then the identity of Burkut Ata as known in Turkmenistan and his role in providing rain in this geography are examined.

Key Words: Rain-provider, Turkmenistan, Burkut Ata.

* Atatürk University, Faculty of Science and Letters, Department of Modern Turkish Dialects and Literature / ERZURUM
ahmetgokcimen@yahoo.com

“Властелин” дождя "Буркут Ата" в Туркменистане

Ахмет Гокчимен*

Резюме: В тюркском мире существуют различные “властелины” дождя. Одним из них является Буркут Ата. Он под различными названиями и функциями является предметом общей культуры, связанной с дождем у большинства тюркских народов, прежде всего у туркмен, татар, башкир, узбеков и др. В этой статье сначала дается краткая информация о месте Буркут Ата в тюркском мире. Затем рассматривается личность, происхождение Буркут Ата в Туркменистане, а также его роль в обеспечении дождей на данной территории.

Ключевые Слова: “властелин” дождя, Туркменистан, Буркут Ата.

* Университет имени Атагюрка, факультет естествознания и литературы, кафедра тюркских языков и литературы / Эрзрум
ahmetgokcimen@yahoo.com